

राणी m. patron. von राण gaṇa पैलाद zu P. 2, 4, 59.
राणिग m. N. pr. eines Mannes Verz. d. B. H. No. 873. Verz. d. Oxf.
H. 349, b, 13, 20.

राण्य adj. so lesen alle von uns und A. Weber verglichenen Hdschr.
in der Stelle: सुते सेमे सुतयाः शस्त्रेण राण्यो क्रियास्व वतनानि यज्ञैः
RV. 8, 23, 6. MÜLLER und AUFRECHT haben राया, Ss. erklärt das Wort
durch रमणीय.

रात 1) partic. adj. s. u. रा. — 2) m. N. pr. eines Lehres Ind. St. 8, 406. fgg.
रातमनस् adj. bereitwillig: रातमनसो क्विर्गङ्गानि ÇAT. Ba. 1, 4, 2, 12.
ब्रह्मनाय 3, 6, 4, 7. आत्मनाय 7, 4, 5, 6. ते रातमनसो ऽलं दानाय भवति
4, 3, 4, 14.

रातकृविस् adj. = रातकृ 1) a): धेनुर्न शिष्ये स्वमरेषु पिबन्ते ज्ञानाय
रातकृविषे महीमिषम् RV. 2, 34, 8.

रातकृ 1) adj. a) der die Opfergabe (den Göttern) willig überlässt,
ein freigebiger Opferer RV. 1, 31, 13. 34, 7. क्वे हि वामसिना रातकृयः
शस्त्रमाया उपसो व्युष्टो 118, 11. 133, 3. 2, 23, 1. 4, 44, 3. कस्मा अथ सुजी-
ताय रातकृयाय प्र ययुः 5, 33, 12. 7, 19, 6. 8, 92, 13. Häufig नमसा रातकृ-
व्यः 5, 43, 14. 6, 11, 4; vgl. AV. 3, 3, 1. — b) derjenige welchem die Opfer-
gabe überlassen wird, — gehört RV. 7, 33, 1. ÇĀṆKH. Ça. 3, 6, 3. नमसा
रा° RV. 4, 7, 7. 5, 43, 6. 6, 60, 6. — 2) m. N. pr. eines Mannes mit dem
patron. Ātreja, Verfassers von RV. 5, 63. 66 (vgl. Vers 3).

राति (von रा) P. 3, 3, 96 (angeblich nur im RV. oxytoniert); f. auch
राती gaṇa बह्नादि zu P. 4, 1, 45. 1) adj. bereitwillig, günstig; zu geben
willig (Gegens. अराति) RV. 1, 29, 4. AV. 11, 8, 21. भगो रातिर्वजिनो
यनु मे क्वम् RV. 10, 66, 10. सखासावस्म-यमस्तु रातिः सखेन्द्रो भगः AV.
1, 26, 2. धाता रातिः संवितेर्दं जुषताम् 3, 8, 2. 7, 17, 4. VS. 22, 13. पीवा यं
रातिं मन्येत तस्मा एनां प्रयच्छेत्तद्धि मित्रस्य रूपम् Ait. Br. 8, 8. ÇAT. Ba.
14, 6, 34. — 2) f. Verleihung, Gunst, Gnadenbezeugung; Gabe, Opfer-
gabe RV. 1, 60, 1. सुमति. राति 89, 2. 10, 143, 4. बर्हिर्मती रातिः 1, 117,
1. 122, 7. 132, 2. गृभीता 162, 2. ये स्तोत्रभ्यो रातिमुयसुजतिं सूरयः 2, 1,
16. भगस्य 3, 62, 11. य इमो मर्त्यं रातिं देवो दैता मर्त्याय 4, 3, 2. 34, 10.
स्यामहे ते सद्मिद्रति 6, 50, 9. 7, 1, 20. 25, 4. आ रायौ यनु पर्वतस्य राति
37, 8. AV. 6, 39, 2. प्र रातिरेति जुषिणी घृताची RV. 6, 63, 4. 7, 23, 3.
8, 9, 16. इयं तं इन्द्र गिर्वणो रातिः नरति सुन्वतः 8, 13, 4. पारावतस्य रा-
तिषु द्रवश्चक्रैषाम् 34, 18. अर्थिनो यन्ति चैर्धं गच्छानिदुड्यो रातिम्
68, 5. उप वा रातिः सुकृतस्य तिष्ठत् 10, 93, 17. AV. 19, 3, 4. VS. 38, 13.
ÇAT. Ba. 14, 2, 2. 26. ÇĀṆKH. Ça. 9, 6, 6. इन्द्रस्य रातिः N. eines Sāman
Ind. St. 3, 208, b. — Vgl. अ°, अनर्श°, अलर्षि°, चित्र°, पिण्ड°, पूष°,
ब्रह्म°, मंकिष्ठ°, विसृष्ट°, स°, सु°.

रातिर्षाच् (रा° + साच्) adj. Gunst verleihend, über Gaben verfügend,
freigebig; auch Bez. von spendenden Genien: त्वां रातिषाचो अघरेषु स-
थिरे RV. 2, 1, 13. ता नो रासवातिषाचो वसूनि 7, 34, 22. 23. 33, 11. भगं
वाङ् रातिषाचं पुरंधिम् 36, 8. रातिं दिवो रातिषाचः पृथिव्याः 38, 5. मात्रं
पृथवायुण इत्यो वज्रत्रो यद्रातिषाचं रासन् 40, 6. 10, 63, 14. तेषां यथी-
भिरभि रातिषाचो भगः पुरंधिर्नन्वतु प्र राये 6, 49, 14. अत्रयो अङ्गिरसो
नर्वगा इष्टवन्तो रातिषाचो दधानाः AV. 18, 3, 20. ÇĀṆKH. Ça. 8, 21, 21. —
Vgl. स्मद्रातिषाच्.

रातुल m. N. pr. eines Sohnes des Cuddhodana VP. 463. — Vgl.

राकुल.

रात्र n. = रात्री Nacht; selbständig nur in der Stelle त्रीणि रात्राणि
MBu. 13, 6230 und bei der künstlichen Erklärung von पञ्चरात्र Pāṇā. 4, 1, 44: रात्रं च ज्ञानवचनं ज्ञानं पञ्चविधं स्मृतम्। तेनेदं पञ्चरात्रं च प्रव-
दति मनीषिणाः॥ Am Ende eines comp. ist रात्रे der regelmässige Ver-
treter von रात्री P. 3, 4, 87. Vop. 6, 46. 51. 57. जघन्यरात्रे am Ende der
Nacht MBu. 3, 10795. 14750. वर्षारात्र (so v. a. वर्षकाले Comm.) उपागते
R. 7, 64, 10. 4, 26, 24. वर्षारात्र m. Vop. 6, 46. 51. द्वादशरात्रे MBu. 1, 6614.
अष्टविंशतिरात्रं (acc.) वा मासे वा 4, 1173. त्रिरात्रम् acc. drei Tage hin-
durch 14, 2195. Pāṇā. 8, 19. त्रिरात्राणि MBu. 3, 1060. दशरात्रेण zehn
Nächte hindurch R. 1, 21, 18. कतिपयरात्रम् acc. einige Nächte hindurch
ÇĀK. 28, 14. पञ्चदशरात्रः P. 3, 3, 137. Sch. ततो नाज्ञायत तदा दिवारात्रं
तथा दिशः nicht Tag noch Nacht MBu. 3, 816. दिवारात्रम् adv. am Tage
und in der Nacht M. 3, 80. MBu. 3, 2647. 12540. 16, 38. R. 1, 58, 12. Nach
P. ist ein auf रात्र ausgehendes comp. stets masc., nach Andern aber
nur dann, wenn kein Zahlwort vorhergeht, P. 2, 4, 29. Siddh. K. zu d.
St. AK. 3, 6, 2, 12. 3, 25. — Vgl. अति°, अनुरात्रम्, अयरात्र, अर्ध°, अ-
हो°, गण°, चिर°, पुण्य°, पूर्व°, प्रतिरात्रम्, प्रथमरात्र, ब्रह्म°, मध्य°.
मध्यम्, मक्ता°, सर्व°, एक°, द्वि° u. s. w.

रात्रक 1) adj. f. रात्रिका a) nächtlich Riā-Tar. 5, 482, wo °ता रा-
त्रिका श्रीः zu trennen ist. पञ्चरात्रक fünf Nächte (Tage) während Pāṇ-
ā. ed. orn. 4, 17. — b) ein Jahr lang im Hause einer Buhldirne woh-
nend H. an. 3, 87. fg. Med. k. 145. — 2) n. = 2. पञ्चरात्र 3) H. an. Med.
ein Zeitraum von fünf Nächten Wilson.

रात्रि s. u. रात्री.

रात्रिक adj. am Ende eines comp. nach einem Zahlwort so und so
viele Nächte (Tage) verweilend: नगरे पञ्चरात्रिका ग्रामे चैकरात्रिकाः
MBu. 12, 7005. ग्रामिकरात्रिकाः 14, 1284 könnte eine unregelmässige
Contraction von ग्राम (d. i. ग्रामे) एक° sein. Auch für so und so viele
Nächte (Tage) ausreichend; vgl. एक°. द्वि° in zwei Nächten (Tagen) voll-
bracht u. s. w. P. 5, 1, 87. Sch. — Vgl. पञ्च°.

रात्रिकर m. der Nachtmacher d. i. der Mond Inschr. in Journ. of the
Am. Or. S. 6, 303, Çl. 7.

रात्रिचर = रात्रिचर P. 6, 3, 72. Sch. Vop. 26, 31. m. Nachtwandler
d. i. 1) Dieb H. ç. 93. — 2) Nachtwächter Wilson. — 3) ein Rākshasa
AK. 1, 1, 4, 55. H. 187. f. ई BHATT. 2, 23.

रात्रिचर्या f. 1) das Umherstreichen in der Nacht: बर्हिर्मेकम् MBu. 8.
2099. — 2) eine bei Nacht vor sich gehende Verrichtung Kathās. 20.
161. 71, 282. fg. 94, 72.

रात्रिज 1) adj. zur Nacht erscheinend. — 2) n. Stern Çabdārīḥ bei
Wilson.

रात्रिजल n. Nebel Çabdām. (Çabdār. bei Wilson) im ÇKDā.

1. रात्रिजागर m. Nachtwachen Spr. 688.

2. रात्रिजागर 1) adj. in der Nacht wachend. — 2) m. Hund H. 1279.
रात्रिजागर्द 1) adj. Nachtwachen verursachend. — 2) m. Mosquito
Riān. im ÇKDā.

रात्रिचर = रात्रिचर P. 6, 3, 72. Sch. Vop. 26, 31. m. ein Rākshasa
AK. 1, 1, 4, 55. H. 187. R. 7, 3, 16.